

Landbrugsstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Sendt per mail til: landbrugsstotte-geodata@lbst.dk, themar@lbst.dk
Journalnummer: 21-187-000013

Høring over udkast til vejledning om tilskud til miljø- og klimavenligt græs

Udkast til vejledning om tilskud til miljø- og klimavenligt græs er sendt i høring. Høringssvaret er udarbejdet med faglige input fra SEGES Innovation og Innovationscenter for Økologisk Landbrug. Landbrug & Fødevarer har følgende bemærkninger til høringen:

Der henvises supplerende til Landbrug & Fødevarers høringssvar til bekendtgørelse om tilskud til miljø- og klimavenligt græs, j.nr. 22-187-000008.

Landbrug & Fødevarer hilser bioordningen til miljø- og klimavenligt græs velkommen. Ordningen er en vigtig brik i sikringen af, at kvægsektoren bliver kompenseret for udjævningen af betalingsrettighedernes værdi. Landbrug & Fødevarer bifalder de justeringer, der er sket i ordningen, som blandt andet medfører, at forårsudlagt rent græs og efterårsudlagt græs med og uden dæksæd allerede i den første vækstsæson kan tælle med som 1. år forud for ansøgning af støtte fra ordningen. Selvom dette er blevet muligt, vil Landbrug & Fødevarer gerne kraftigt understrege, at ordningen fortsat ikke sikrer tilstrækkelig compensation for særligt de intensive mælkeproducenter.

Som det også er nævnt i Landbrug & Fødevarers høringssvar til CAP-planen, havde vi hellere set, at der blev givet et generelt tilskud til alle græsarealer frem for at give støtte til, at græsarealerne ligger længere. Samlet set ville dette have givet en større effekt, både for den økonomiske situation for landmændene og for miljø og klima.

Landbrug & Fødevarer har i de specifikke bemærkninger herunder tilføjet en række vigtige ønsker, som det er væsentligt at få imødekommet for at sikre, at ordningen bliver så attraktiv som muligt for kvægsektoren – og ikke mindst mælkeproducenterne. Det drejer sig blandt andet om ændring af støtteår til planperiode, nedvisning af græsmarker om efteråret, afgrødekoder for efterårsudlagt græs med dæksæd i 2021, mulighed for medregning af ren kløver og lucerne m.v.

Landbrug & Fødevarer har følgende specifikke bemærkninger til vejledningen:

Side 5, afsnit 1.1 – berettiget til at modtage grundbetaling

Det fremgår, at der kan søges om tilskud til miljø- og klimavenligt græs, hvis græsmarken er berettiget til at modtage grundbetaling. Vil det sige, at det ikke er nødvendigt, at der er søgt grundbetaling til arealet?

Side 5, afsnit 1.2 – undgå tilskudsreduktion ved overansøgning

Der er ikke sat nogen retningslinjer for den maksimale reduktion i støttesatsen per hektar, hvis der kommer en overansøgning på ordningen. Landbrug & Fødevarer mener der skal fastsættes en minimumssats, så det sikres, at støttesatsen ikke kan blive lavere end 10 pct. under den fastsatte

støttesats. Allerhelst skal den nævnte støttesats på 1.500 kr. per ha minimum udbetales til ansøgerne.

Dette er vigtigt for at sikre ordningens forudsigelighed. Det er den forventede støttesats, der afgør, om landmanden vil søge ordningen. Særligt for denne ordning (og for ordningen til varieret planteproduktion) det også vigtigt, for at sikre, at den kompenserende effekt for udjævningen af betalingsrettighedernes værdi ikke udvandes. Derfor bør det til enhver tid prioriteres, at der allokere ekstra midler til denne ordning, hvis der viser sig at være overansøgning til ordningen.

Side 6, afsnit 2 – trække arealet ud af ansøgningen senest 25. oktober

Formuleringerne vedrørende, hvornår det er muligt at ændre i ansøgningen er modsatrettede. Det gælder også i forhold til, hvad der står i afsnit 3.6. Her står der, at man kan ændre i forbindelse med satellitkontrollen, hvis man får arealer i høring. Det skal beskrives helst præcist, hvad der gælder og hvornår det gælder.

Side 7, afsnit 3.1 og 3.2 – kriterier

Ifølge bekendtgørelsesudkastet, der var i høring i efteråret, er de betingelser, der er nævnt i afsnit 3.1 og 3.2 kriterier for at søge støtte under ordningen. Dette fremgår dog ikke tydeligt af teksten. "Kriterier" er først direkte nævnt i afsnit 3.3.

Side 7-13, afsnit 5 – forpligtelser

Ifølge bekendtgørelsesudkastets § 9, skal ansøgeren overholde fire forskellige forpligtelser. Det er imidlertid ikke tydeligt i afsnit 5, hvilke forpligtelser der er tale om. Det er vigtigt, at det i afsnittet oplyses tydeligt, hvornår der er tale om kriterier og hvornår der er tale om forpligtelser.

Side 8, afsnit 3.3.1 – godkendt til grundbetaling de seneste to år

Det bør fremgå af vejledningsteksten, hvordan ansøgeren finder ud af, om arealet har været godkendt til grundbetaling de seneste to år.

I den forbindelse ønskes det præciseret og afklaret, om "godkendt" betyder det samme som "retmæssigt udbetalt støtte."

Side 8, tabel 3.1 – formulering af kolonneoverskrift i tabel

I tabel 3.1 står der i sidste kolonne: "Kan du søge tilskud?". Det spørgsmål bør besvares med ja eller nej, og så kan det evt. efterfølges af "ikke relevant". Det samme gælder for tabel 3.2, øverst på side 9.

Side 8, afsnit 3.3.2 – eksempel vedr. efterårsudlagt græs i grønkorn (tabel 3.2)

Det er godt med et eksempel, der illustrerer hvordan det fungerer med efterårsudlagt græs i korn. Læses tabel 3.2 selvstændigt, kan den godt misforstås, da det kun indirekte fremgår, at der er tale om efterårsudlagt græs i korn via nummeret på afgrødekoden. Det foreslås derfor at præcisere dette.

Samtidig vil det være hensigtsmæssigt at tilføje et eksempel, der illustrerer hvordan reglerne gælder, hvis der er tale om forårsudlagt græs (hvv. græs med grønkorn og rent græs).

Side 9, afsnit 3.3.3 og side 12, afsnit 3.5 – jordbearbejdning og nedvisning

Landbrug & Fødevarer har to vigtige kommentarer til de to afsnit.

For det første fremgår det af forslaget både som et kriterie og som en forpligtelse, at arealet ikke må udsættes for jordbearbejdning i ansøgningsåret. Det ønskes, at dette ændres til planperioden (dvs. frem til 31. juli i ansøgningsåret), da flere af de tilladte afgrødekoder i bilag 1 tillader omlægning til en vinterafgrøde i efteråret.

Hvis der på disse arealer i stedet skal etableres en vårafgrøde, bliver rentabiliteten væsentligt ringere for landmanden, og det er tvivlsomt, om det ekstra tilskud på 1.500 kr. per hektar vil opveje den reducerede rentabilitet. Formålet med denne ændring er derfor at gøre det mere økonomisk attraktivt for ikke mindst de intensive mælkeproducenter at indgå i ordningen. Derudover må den marginale effekt af at udsætte omlægning fra september til februar forventes at være minimal for såvel kulstoflagring som biodiversitet.

For det andet er det væsentligt, at det tillades at nedvisne græsmarken om efteråret forud for etablering af en vårafgrøde. Dvs. uden at der jordbehandles i efteråret. Som reglerne er idag må eksempelvis undtagelsesbrug godt nedvisne græsmarken i efteråret, men de må ikke jordbehandle i efteråret. Den faglige anbefaling er generelt at nedvisne græsset i efteråret, især før såning af majs.

Nedvisning af græsmarker gennemføres optimalt når jordtemperaturen falder til under 5 grader og inden græssets vækst standses pga. frost, så det er typisk medio-ultimo november.

Nedvisningen har bl.a. til formål at lette jordbearbejdningen i foråret, så der kan sikres et godt såbed til den efterfølgende afgrøde. Desuden giver nedvisning en reduktion i fødegrundlaget for stankelbenlarver, som der ikke længere findes effektive bekæmpelsesmidler/strategier for.

Hvis ikke det er muligt at nedvisne græsset i efteråret, vil det reelt indskrænke kvægbrugenes mulighed for at søge ordningen til omdriftsgræs, og dermed mindskes den kompenserende effekt for udjævningen af betalingsrettighedernes værdi også.

Side 9, figur 4.1 – tidsoversigt vedr. jordbearbejdning

Figur 4.1 er svær at forstå. Det for eksempel uklart, hvordan fristen den 1. maj ses på figuren.

Side 10, afsnit 3.3.4 – korttemaet ”Miljø- og klimavenligt græs”

Landbrug & Fødevarer er utilfreds med, at det ikke er muligt at få rettet korttemaet. Som Landbrug & Fødevarer også kommenterede i forbindelse med høringsen af bekendtgørelsen til ordningen er det vigtigt, at det bliver muligt for ansøgerne at indgive ændringsønsker til dette korttema, hvis det er fejlbehæftet.

Det fremgår af vejledningsteksten, at der vil blive udarbejdet et nyt korttema til hver ansøgningsrunde. Det fremgår ikke, hvordan processen vil være i forhold til at få lavet rettelser i korttemaet for de kommende ansøgningsår.

Det er vigtigt, at det er muligt for ansøgeren at regne med det kortmateriale, som Landbrugsstyrelsen stiller til rådighed, så ansøgeren er sikker på at få tilskud til et ansøgt areal, der ligger indenfor korttemaet og som opfylder de øvrige støttebetingelser. Det vil sige, at der gives tilskud til de arealer, der oplyses på kortet, uanset om det på et senere tidspunkt viser sig, at kortet var behæftet med fejl.

Side 10, afsnit 3.3.5 og afsnit 3.4 – arealer med pløjeforbud og arealer der automatisk fratrækkes det ansøgte areal

Når afsnit 3.3.5 og afsnit 3.4 læses i sammenhæng forstås det således, at projektarealer og arealer med tilsagn, hvor der er pløjeforbud, ikke automatisk vil blive fradraget det ansøgte areal. Her skal ansøger i stedet selv sikre, at det indtegnede areal ikke overlapper arealer med pløjeforbud. Landbrug & Fødevarer mener det er vigtigt, at det sikres, at der findes tilstrækkeligt med valideringer i Tast-selv, der sikrer, at ansøgerne ikke utilsigtet får søgt til et areal med pløjeforbud. I den forbindelse er det særligt vigtigt, at oplysninger om tilsagn og projektarealer er opdaterede i Tast-selv.

Side 10, afsnit 3.4 - § 3 arealer

Registrering af arealer på § 3-kortlaget på Danmarks miljøportal, er alene en vejledende registrering. Helt overordnet bør dette kortlag derfor ikke anvendes i tilskudsordninger, da man derved udelukker arealer for at modtage tilskud, selv om arealerne er berettiget til det - på baggrund af en forkert registrering som §3-areal.

Side 12, tabel. 3.3 – oversigt over fradragsarealer på tværs af ordninger

Det er en god oversigtstabel. Landbrug & Fødevarer foreslår, at denne tabel tilføjes til alle vejledninger for de ordninger, der er nævnt i tabellen.

Endvidere foreslår Landbrug & Fødevarer, at den koblede støtteordning for stivelseskartofler også tilføjes, da der her også søges støtte på baggrund af et givent areal.

Side 13, afsnit 3.6 - hvornår kan der ændres på ansøgt areal og afgrødekode

Afsnit 3.6 er meget forvirrende og der står flere modsat rettede budskaber.

På den ene side står der, at det er muligt at trække marker ud af ansøgningen, reducere markens størrelse eller ændre afgrødekode indtil der er varslet kontrolbesøg, modtaget høringsbrev eller udbetalt tilskud. På den anden side står der, at det ikke er muligt at skifte afgrødekode efter ændringsfristen.

På den ene side står der, at ansøgningen kan trækkes tilbage på ethvert tidspunkt. På den anden side står der, at ansøgningen ikke kan trækkes tilbage efter den 25. oktober.

Det er vigtigt, at teksten præciseres, så det er klart, hvad ansøgeren skal og kan gøre på hvilke tidspunkter.

Side 14, afsnit 4.1 – erstatningsarealer

Det fremgår også af vejledningsteksten, at ansøgeren kan få en administrativ sanktion, hvis en grundbetalings-småbiotop anvendes som erstatningsareal under GLM 8. Landbrug & Fødevarer finder det ikke rimeligt, at der kan pålægges administrative sanktioner under bioordningen, hvis en grundbetalings-småbiotop anvendes som erstatningsareal under GLM 8, og det ansøgte areal under ordningen derfor bliver reduceret. Normalt er det altid muligt at trække hele eller dele af et areal ud af en ansøgning uden administrative sanktioner, så længe ansøgningen til den konkrete ordning ikke er fx udtaget til kontrol. Derfor bør reglerne ændres, så det ikke kan udløse en administrativ sanktion, hvis et areal trækkes ud af ordningen for at blive brugt som erstatningsareal under GLM 8.

Side 16, afsnit 5 – kontrol og administrative sanktioner

Afsnittet er kun meget overordnet og generelt beskrevet. Det er for denne ordning irrelevant at beskrive forholdene for eksempelvis dyrerelaterede støtteordninger.

Det er vigtigt, at der konkret henvises præcist til de kriterier og forpligtelser, der skal overholdes, og der henvises til de afsnit, hvor de er beskrevet. Det foreslås, at der supplerende laves et bilag, hvor kriterier og forpligtelser beskrives i kort form.

Side 16, afsnit 5 – satellitkontrol

Det fremgår, at ordningen delvist vil blive kontrolleret via satellitkontrol.

Det foreslås, at det nævnes præcist hvilke forhold der kontrolleres per satellit og hvilke forhold, der kontrolleres ved en fysisk kontrol.

Derudover bemærker Landbrug & Fødevarer, at Miljø- og Fødevareklagenævnet i en nylig afgørelse (nr. 22/07759) vurderer, at der ikke er hjemmel til at afvise dokumentation, som ikke er indgivet via Landbrugsstyrelsens app. I afgørelsen konkluderes følgende:

- Der er hverken nationalt eller EU-retligt er hjemmelsgrundlag for at begrænse landbrugers bevisførelse til alene at kunne anvende Landbrugsstyrelsens app
- Det hører nemlig med som en del af Landbrugsstyrelsens sagsoplysningsforpligtelse (officialprincippet), at relevant *anden form for dokumentation* indsendt af landbruger også skal inddrages i sagsbehandlingen, så længe ægtheden af denne anden form for dokumentation ikke kan drages i tvivl.
- Selv om billedmaterialet i den pågældende sag ikke var georefererede, kunne de – ved at sammenholde og tolke dem med kort og luftfotos med genkendelige landskabslementer; hav, huse, veje - udgøre en passende visning.
- Indsendelse af anden form for dokumentation kan endda ske efter den fristangivelse, der er angivet i bekendtgørelsesgrundlaget, da det alene er en processuel forskrift, som giver Landbrugsstyrelsen hjemmel til at træffe en afgørelse uden at have modtaget svar på partshøringen. Nævnet finder på den baggrund, at fristen ikke i sig selv kan afskære klager fra at søge forholdet dokumenteret efterfølgende.

Landbrug & Fødevarer har mange gange tidligere påpeget, at det er nødvendigt, at Landbrugsstyrelsen godtager alle former for høringssvar og dokumentation, også i forbindelse med monitoreringskontrollen. I lyset af ovenstående afgørelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet ønsker Landbrug & Fødevarer, at bekendtgørelse og vejledning justeres i overensstemmelse hermed.

Side 16, afsnit 5 – administrative sanktioner

De administrative sanktioner er slet ikke nævnt i afsnittet. Der bør være et kort afsnit om de administrative sanktioner, ligesom i en række af de andre vejledninger til bioordningerne.

Da ordningen forventes at blive omfattet af satellitkontrol, vil Landbrug & Fødevarer kraftigt opfordre til, at den administrative byrde for ansøgeren i forbindelse med gennemførelsen af denne kontrol holdes på et absolut minimum, og at der indgår et vejledningsaspekt i kontrollen.

Det er også meget vigtigt, at sanktionsbestemmelserne afspejler, at ordningen kontrolleres per satellit. Dette er reelt en 100 pct. kontrol, og derfor er det ikke nødvendigt med sanktioner, der har en afskrækkende effekt. Dette er kun nødvendigt, hvis der er tale om stikprøvekontrol.

Side 17, afsnit 6 – andre regler du skal kende

Vejledningens afsnit om svig med og misbrug af tilskud er upræcist og generelt formuleret. Der bør indsættes henvisninger til den relevante lovgivning.

I forhold til den konkrete tekst har Landbrug & Fødevarer følgende bemærkninger:

Det fremgår af afsnittet om svig med og misbrug af tilskud, at svig bl.a. defineres som "du lever ikke op til en oplysningspligt". Det er vel ikke i sig selv svig, hvis man ikke lever op til en oplysningspligt?

Det fremgår af vejledningen, at "du skal føre tilsyn med opgaver, som du som tilskudsmodtager får løst af en tredjepart, f.eks. en konsulent. Gør du ikke det, kan det få konsekvens for dit tilskud, selvom det ikke er dig, der har løst opgaven".

Hvilket lovgrundlag henvises der til her? Hvad er "konsekvens"? Er der med ny landbrugspolitik lavet om på den grundlæggende ansvarsfordeling mellem ansøger og konsulent? Hvad indebærer det helt præcist for ansøgeren, at vedkommende skal føre tilsyn med opgaver, som du får løst af fx en konsulent?

Force majeure

Som vi også tidligere har påpeget, fungerer denne ordning dårligt sammen med de vejrmæssige risici, der er forbundet med at lade græsarealer ligge længere.

For det første vil udvintring af græsmarker give ekstra omkostninger til reetablering af marken, og samtidig er der risiko for, at landmanden vil miste det forventede tilskud. Dette giver en dobbelt økonomisk risiko for landmanden.

For det andet kan en sommertørke give risiko for, at græsmarken tørrer ud.

Det er derfor vigtigt, at der er fornuftige force majeure bestemmelser, som kan rumme de uforudsigelige situationer som landmanden kan blive udsat for.

Side 21, bilag 1: afgrødekoder

Landbrug & Fødevarer har et ønske om, at arealer, der dyrkes med ren kløver og ren lucerne kan indgå i ordningen. På Sjælland dyrkes der et stigende areal med ren lucerne anvendt til foder i mælkeproduktionen. Derfor vil det øge ordningens målretning mod mælkeproducenterne.

Side 22, bilag 2: efterårsudlagt græs med dæksæd

Muligheden for at tælle efterårsudlagt græs med dæksæd med som 1. år i den første vækstsæson kræver, at ansøgeren anvender én af de to nye afgrødekoder 236 og 237 for græs udlagt i vinterkorn, som det blev muligt at anvende i 2022, og som er angivet i dette bilag.

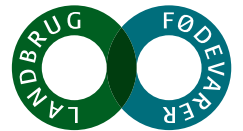
Da disse to afgrødekoder er nye, betyder det i praksis, at landmændene tidligst vil få gavn af denne mulighed i 2024. For at sikre, at landmændene kan få gavn af muligheden allerede i 2023 mener Landbrug & Fødevarer, at udlæg i 2021 med samme dyrkningspraksis, men anmeldt med kode 706-711 bør sidestilles som gyldig forfrugt (år 1).

Side 23, bilag 3: afgrødekoder til skovlandbrug

Landbrug & Fødevarer kvitterer for tilføjelsen af de to afgrødekoder til skovlandbrug.

Ønske om velfungerende IT-systemer og hurtige udbetalinger

Sidst men ikke mindst vil Landbrug & Fødevarer gerne påpege, at det er vigtigt, at Landbrugsstyrelsens IT-systemer er indrettet på en måde, så det er enkelt at søge om tilskud fra denne ordning, og så det er let at danne sig et overblik over de ansøgte arealer i denne og andre ordninger. Det er vigtigt at systemerne har en god performance og kører uden fejl i

ansøgningsperioden. Derudover er det nødvendigt med en hurtig og effektiv sagsbehandling, så det sikres, at ansøgerne får udbetalt støtte fra denne ordning allerede i december 2023.

Da høringsperioden er meget kort, vil vi forbeholde os ret til at sende supplerende bemærkninger til høringen efter høringsfristen. I er velkomne til at kontakte os, hvis I har uddybende spørgsmål.

Med venlig hilsen

Maria Skovager Østergaard
Chefkonsulent

Team EU

M +4527245627
E MSO@if.dk